

Tema 20. L'eucaristia (2)

La santa missa és sacrifici en un sentit propi i singular perquè re-presenta (= fa present), en l'avui de la celebració litúrgica de l'Església, l'únic sacrifici de la nostra redempció, ja que n'és el memorial i n'aplica el fruit.

22/12/2010

1. La dimensió sacrificial de la santa missa

1.1. En quin sentit la santa missa és sacrifici?

La santa missa és sacrifici en un sentit propi i singular, «nou» respecte als sacrificis de les religions naturals i als sacrificis rituals de l'Antic Testament: és sacrifici perquè la santa missa re-presenta (= fa present), en l'avui de la celebració litúrgica de l'Església, l'únic sacrifici de la nostra redempció, ja que n'és el memorial i n'aplica el fruit (cf. *Catecisme* 1362-1367).

Cada vegada que l'Església celebra l'eucaristia és cridada a acollir el do que Crist li ofereix i, per tant, a participar en el sacrifici del seu Senyor, tot oferint-se amb ell al Pare per a la salvació del món. Es pot, per tant, afirmar que la santa missa és el sacrifici de Crist i de l'Església.

Vegem amb més deteniment aquests dos aspectes del misteri eucarístic.

1.2. L'eucaristia, presència sacramental del sacrifici redemptor de Jesucrist

Com hem dit, la santa missa és un sacrifici propi i autèntic per la relació directa —d'identitat sacramental— amb el sacrifici únic, perfecte i definitiu de la creu[1]. Jesucrist va instituir aquesta relació en l'últim sopar, quan va lliurar als apòstols, sota les espècies del pa i el vi, el seu cos ofert en sacrifici i la seva sang vessada en remissió dels pecats. Va anticipar així en el ritu memorial el que va succeir històricament, una mica més tard, sobre el Gòlgota. D'aleshores ençà l'Església, sota la guia i la virtut de l'Esperit Sant, no cessa de complir el mandat de reiteració que Jesucrist va donar als seus deixebles: «Feu això en recordança meva [com a memorial meu]» (Lc 22,19; 1Co 11,24-25). D'aquesta manera «anuncia» (fa present amb la paraula i el sagrament) «la mort del Senyor» (és a dir, el seu sacrifici: cf. Ef 5,2; He 9,26), «fins que ell vingui» (per tant,

la seva resurrecció i ascensió gloriosa) (cf. 1Co 11,26).

Aquest anunci, aquesta proclamació sacramental del misteri pasqual del Senyor, és d'una eficàcia particular, perquè no sols es representa *in signo*, o *in figura*, el sacrifici redemptor de Crist, sinó que també es fa veritablement present: es presencialitza la seva persona i l'esdeveniment salvífic que s'ha commemorat. El *Catecisme de l'Església catòlica* ho expressa de la manera següent: «L'Eucaristia és el memorial de la Pasqua del Crist, l'actualització i l'ofrena sacramental del seu únic sacrifici, en la litúrgia de l'Església que és el seu Cos» (*Catecisme* 1362).

Per tant, quan l'Església celebra l'eucaristia, per la consagració del pa i el vi en el cos i la sang de Crist, s'hi fa present la mateixa víctima del Gòlgota, ara gloriosa; el mateix

sacerdot, Jesucrist; el mateix acte d'oferiment sacrificial (l'oferiment primordial de la creu) inseparablement unit a la presència sacramental de Crist; oferiment sempre actual en Crist ressuscitat i gloriós[2]. Només canvia la manifestació externa d'aquest lliurament: en el Calvari, mitjançant la passió i la mort de creu; en la missa, a través del memorial-sagrament, la doble consagració del pa i el vi en el context de la pregària eucarística (imatge sacramental de la immolació de la creu)[3].

En conclusió, l'últim sopar, el sacrifici del Calvari i l'eucaristia estan estretament relacionats: l'últim sopar va ser l'anticipació sacramental del sacrifici de la creu; l'eucaristia, que llavors va instituir Jesucrist, perpetua (fa present) al llarg del temps, allí on se celebra sacramentalment, l'únic sacrifici redemptor del Senyor, perquè totes

les generacions puguin entrar en contacte amb Crist i acollir la salvació que ofereix a la humanitat sencera[4].

1.3. L'eucaristia, sacrifici de Crist i de l'Església

La santa missa és el sacrifici de Crist i de l'Església, perquè cada vegada que se celebra el misteri eucarístic l'Església participa en el sacrifici del seu Senyor i entra en comunió amb ell —amb el seu oferiment sacrificial al Pare— i amb els béns de la redempció que ens ha obtingut. Tota l'Església ofereix i és oferta en Crist al Pare per l'Esperit Sant. Així ho afirma la tradició viva de l'Església, tant en els textos de la litúrgia com en els ensenyaments dels pares i del magisteri[5]. El fonament d'aquesta doctrina es troba en el principi d'unió i cooperació entre Crist i els membres del seu cos, clarament exposat pel Concili II del Vaticà: «En

aquesta obra tan excelsa, per la qual Déu és perfectament glorificat i els homes santificats, Crist s'associa sempre l'Església, esposa seva estimadíssima»[6].

L'Església s'ofereix amb Crist

La participació de l'Església —el poble de Déu, jeràrquicament estructurat— en l'oferiment del sacrifici eucarístic està legitimada pel mandat de Jesús: «feu això en commemoració meva [com a memorial meu]», i es reflecteix en la fórmula litúrgica «memoris... offerimus... [tibi Pater]... gratias agents... hoc sacrificium», sovint utilitzada en les pregàries eucarístiques de l'Església antiga[7] i igualment present en les actuals pregàries eucarístiques[8].

Com testimonien els textos de la litúrgia eucarística, els fidels no són simples espectadors d'un acte de culte realitzat pel sacerdot que

celebra. Tots poden i han de participar en l'oferiment del sacrifici eucarístic, perquè en virtut del baptisme han estat incorporats a Crist i formen part d'«un llinatge escollit, un sacerdoci real, una nació santa, un poble adquirit» (1Pe 2,9); és a dir, del nou poble de Déu en Crist, que ell mateix continua reunint entorn seu, perquè d'un confí a l'altre de la terra ofereixi al seu nom un sacrifici perfecte (cf. Ml 1,10-11). Els fidels ofereixen no sols el culte espiritual del sacrifici de les pròpies obres i de tota la seva existència, sinó també —en Crist i amb Crist— la víctima pura, santa i immaculada. Tot això comporta l'exercici del sacerdoci comú dels fidels en l'eucaristia.

Entre l'oferiment de l'Església i el de Crist no hi ha juxtaposició, sinó identificació. Els fidels no ofereixen un sacrifici divers del de Crist, perquè en unir-se a ell fan possible

que Crist incorpori l'oblació de l'Església a la seva, de manera que l'oferiment de l'Església esdevingui l'oferiment mateix de Crist. I és ell, Jesucrist, qui ofereix el sacrifici espiritual dels fidels incorporat al seu. La relació entre aquests dos aspectes no es pot caracteritzar com a juxtaposició ni com a successió, sinó com a presència de l'un en l'altre.

L'Església és oferta amb Crist

L'Església, en unió amb Crist, no sols ofereix el sacrifici eucarístic, sinó que també és oferta en Crist, perquè com a cos i esposa està inseparablement unida al seu cap i al seu espòs.

L'ensenyament dels pares de l'Església sobre aquest punt és molt clar. Per a sant Cebrià, l'Església que és oferta (l'oblació invisible dels fidels) està simbolitzada en l'oferiment litúrgic dels dons del pa i

el vi barrejat amb unes gotes d'aigua, com a matèria del sacrifici de l'altar[9]. Per a sant Agustí, és clar que en el sacrifici de l'altar tota l'Església és oferta amb el seu Senyor, i que això es manifesta en la mateixa celebració sacramental: «Aquesta ciutat plenament redimida, és a dir, l'assemblea i la societat dels sants, és oferta a Déu com un sacrifici universal pel summe sacerdot que, sota la forma d'esclau, es va oferir per nosaltres en la seva passió, per fer de nosaltres el cos d'un cap tan excels... Així és el sacrifici dels cristians: “nosaltres, tots plegats som un sol cos en el Crist” (Rm 12,5). L'Església celebra aquest misteri en el sagrament de l'altar, ben conegut dels fidels, en què es mostra que en allò que l'Església ofereix s'ofereix a si mateixa»[10]. Per a sant Gregori Magne, la celebració de l'eucaristia és un estímul perquè imitem l'exemple del Senyor i oferim la nostra vida al Pare

com Jesús ho va fer; d'aquesta manera arribarà a nosaltres la salvació que prové de la creu del Senyor: «Cal que quan celebrem aquest sacrifici eucarístic ens oferim a Déu amb contrició del cor, perquè els qui celebrem els misteris de la passió del Senyor hem d'imitar allò que fem. I llavors l'hòstia ocuparà el nostre lloc davant Déu, si ens fem hòsties nosaltres mateixos»[11].

La mateixa litúrgia eucarística no deixa d'expressar la participació de l'Església, sota l'influx de l'Esperit Sant, en el sacrifici de Crist: «Mireu l'ofrena de la vostra Església: reconeixeu-hi la víctima que ens ha reconciliat amb vós; concediu-nos que els qui rebem el cos i la sang del vostre Fill, plens del seu Esperit Sant, siguem en Crist un sol cos i un sol esperit. Que ell faci de nosaltres una ofrena eterna...»[12]. Es fa una petició semblant en la pregària eucarística IV: «Mireu l'ofrena que

vós mateix heu preparat per a la vostra Església; i ja que ens doneu un sol pa i un sol calze, concediu als qui en participaran que, reunits en un sol cos per l'Esperit Sant, siguin en Crist una víctima viva a lloança de la vostra glòria.»

La participació dels fidels consisteix sobretot a unir-se interiorment al sacrifici de Crist, que es fa present sobre l'altar gràcies al ministeri del sacerdot oficiant. No es pot dir de cap manera que els fidels «concelebrin» amb el sacerdot^[13], ja que només el sacerdot actua *in persona Christi Capitis*. Però sí que concorren en la celebració del sacrifici, pel sacerdoci comú rebut en el baptisme. Aquesta participació interior s'ha de manifestar en la participació exterior: en la comunió (en estat de gràcia), en les respostes i les oracions que els fidels resen amb el sacerdot, en les postures i, també de vegades, en la realització d'alguns ritus, com

la proclamació de les lectures o l'oració dels fidels.

Pel que fa al magisteri contemporani, n'hi ha prou amb citar aquí aquest text del *Catecisme de l'Església catòlica*: «L'Eucaristia és igualment el sacrifici de l'Església. L'Església, que és el Cos del Crist, participa en l'ofrena del seu Cap. Amb Ell, ella mateixa s'ofereix tota sencera. S'uneix a la seva intercessió davant del Pare per tots els homes. En l'Eucaristia, el sacrifici del Crist també esdevé el sacrifici dels membres del seu Cos. La vida dels fidels, la seva lloança, el seu sofriment, la seva pregària, els seus treballs s'uneixen als del Crist i a la seva ofrena total, i adquireixen així un nou valor. El sacrifici del Crist, present a l'altar, dóna a totes les generacions de cristians la possibilitat d'unir-se a la seva ofrena» (*Catecisme* 1368).

La doctrina tot just enunciada té una importància fonamental per a la vida cristiana. Tots els fidels són cridats a participar en la santa missa i a exercir el seu sacerdoci real, és a dir, amb la intenció d'oferir la pròpia vida sense taca de pecat al Pare, amb Crist (víctima immaculada), en sacrifici espiritual-existencial, i restituir-li amb amor filial i acció de gràcies tot el que d'ell han rebut. D'aquesta manera, la caritat divina —el corrent d'amor trinitari, que opera en la celebració de l'eucaristia — transformarà tota la seva existència.

Els fidels han de procurar que la santa missa sigui realment el centre i l'arrel de la seva vida interior^[14], tot ordenant-hi el seu dia sencer, el treball i totes les accions. Aquesta és una manifestació capital de l'«ànima sacerdotal». Sant Josepmaria ens exhorta en aquesta línia: «Lluita per aconseguir que el Sant Sacrifici de

l'Altar sigui el centre i l'arrel de la teva vida interior, de manera que tota la jornada esdevingui un acte de culte —prolongació de la Missa que has oït i preparació per a la següent—, que es va desbordant en jaculatòries, en visites al Santíssim, en oferiments del teu treball professional i de la teva vida familiar...»[15].

Les misses sense participació de poble també tenen un caràcter públic i social. Els seus efectes s'estenen a tot arreu i a totes les èpoques. D'aquí la gran conveniència que els sacerdots celebrin tots els dies, encara que no hi pugui haver participació de fidels[16].

2. Els fins i els fruits de la santa missa

La santa missa, quan és representació sacramental del sacrifici de Crist, té els mateixos fins que el sacrifici de la creu[17]. Aquests fins

són els següents: el fi latrèutic (lloar i adorar Déu Pare, pel Fill, en l'Esperit Sant), el fi eucarístic (donar gràcies a Déu per la creació i la redempció), el propiciatori (desagreujar Déu pels nostres pecats) i l'impetratori (demanar a Déu els seus dons i les seves gràcies). Això s'expressa en les diverses oracions que formen part de la celebració litúrgica de l'eucaristia, especialment en la glòria, en el credo, en les diverses parts de l'anàfora o pregària eucarística (prefaci, sanctus, epíclesi, anamnesi, intercessions, doxologia final), en el parenostre i en les oracions pròpies de cada missa: oració col·lecta, oració sobre les ofrenes, oració després de la comunió.

Per fruits de la missa s'entenen els efectes que la virtut salvífica de la creu —que es fa present en el sacrifici eucarístic— genera en els homes quan l'acullen lliurement, amb fe, esperança i amor al

Redemptor. Aquests fruits comporten essencialment un creixement en la gràcia santificant i una més intensa conformació existencial amb Crist, segons la manera específica que l'eucaristia ens ofereix.

Aquests fruits de santedat no es determinen idènticament en tots els qui participen en el sacrifici eucarístic; seran més o menys abundants segons la inserció de cadascú en la celebració litúrgica i segons la seva fe i devoció. Per tant, els fidels participen de manera diversa dels fruits de la santa missa: tota l'Església; el sacerdot que celebra i els qui, units amb ell, concorren en la celebració eucarística; els qui, sense participar en la missa, s'uneixen espiritualment al sacerdot oficiant; i aquells pels qui s'aplica la missa, que poden ser vius o difunts[18].

Quan un sacerdot rep una almoïna perquè apliqui els fruits de la missa per una intenció, queda greument obligat a fer-ho[19].

Ángel García Ibáñez

Bibliografia bàsica

Catecisme de l'Església catòlica
1356-1372.

Joan Pau II, enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, 11-20.

Benet XVI, exh. ap. *Sacramentum caritatis*, 22-II-2007, 6-15; 34-65.

Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, instrucció *Redemptionis sacramentum*, 25-III-2004, 36-47; 48-79.

Lectures recomanades

Sant Josep maria, homilia
«L'Eucaristia, misteri de fe i d'amor»,
a *És Crist que passa* 83-94.

J. Ratzinger, *La Eucaristía centro de la vida. Dios está cerca de nosotros*, Edicep, València 2003, p. 29-44; 45-60; 61-80.

J. Echevarría, *Eucaristia i vida cristiana*, Albada, Terrassa 2005, p. 49-80; 153-240.

A. García Ibáñez, «La Santa Missa, centro y raíz de la vida del cristiano», *Romana* 15 (1999), p. 148-165.

J. R. Villar – F. M. Arocena – L. Touze, «Eucaristía», a C. Izquierdo (dir.), *Diccionario de Teología*, Eunsa, Pamplona 2006, p. 358-360.

[1] El *Catecisme de l'Església catòlica* ho expressa així: «El sacrifici del

Crist i el sacrifici de l'Eucaristia són *un únic sacrifici*» (*Catecisme* 1367).

[2] En aquesta línia, el *Catecisme de l'Església catòlica* afirma el següent: «En la litúrgia de l'Església el Crist significa i realitza principalment el seu misteri Pasqual. Durant la seva vida terrenal, Jesús anunciava amb el seu ensenyament i anticipava amb els seus actes el misteri Pasqual.

Quan arriba la seva hora (cf. Jn 13,1; 17,1), visqué l'únic esdeveniment de la història que no passa: Jesús mor, és sepultat, ressuscita d'entre els morts i és assegut a la dreta del Pare “una vegada per sempre” (Rm 6,10; He 7,27; 9,12). És un esdeveniment real, que succeí en la nostra història, però és únic: tots els altres fets de la història succeeixen un cop, i després passen, engolits en el passat. El misteri Pasqual del Crist, en canvi, no pot quedar-se en el passat únicament, ja que amb la seva Mort destruí la mort, i tot el que el Crist és

i tot el que ha fet i sofert per tots els homes participa de l'eternitat divina i es projecta així a tots els temps i s'hi fa present. L'Esdeveniment de la Creu i de la Resurrecció *roman* i ho atreu tot cap a la Vida» (*Catecisme* 1085).

[3] El signe sacramental de l'eucaristia no causa novament la realitat que s'hi fa present, no la produeix ni la reproduïx (no torna a renovar el sacrifici cruent de la creu, perquè Crist ha ressuscitat i «la mort ja no té domini damunt seu» (Rm 6,9), ni causa en Crist res que no posseeixi ja plenament i definitivament: no exigeix nous actes d'immolació i d'oferiment sacrificial en Crist gloriós). L'eucaristia simplement fa present una realitat preexistent: la persona de Crist —el Verb encarnat, que va ser crucificat i va ressuscitar— i, en ell, l'acte sacrificial de la nostra redempció. El signe només li ofereix una nova

forma de presència, sacramental, i permet, com veurem a continuació, la participació de l'Església en el sacrifici del Senyor.

[4] En aquest sentit, el Concili II del Vaticà afirma: «L'obra de la nostra redempció s'efectua totes les vegades que se celebra a l'altar el sacrifici de la creu, per mitjà del qual Crist, “el nostre anyell pasqual, ha estat immolat” (1Co 5,7)» (const. *Lumen gentium* 3).

[5] Cf. *Catecisme* 1368-1370.

[6] Concili II del Vaticà, const. *Sacrosanctum concilium* 7.

[7] Cf. pregària eucarística de la tradició apostòlica de sant Hipòlit; anàfora d'Addai i Mari; anàfora de sant Marc.

[8] Cf. *Missal Romà*, pregària eucarística I (*Unde et memoris* i *Supra quae*); pregària eucarística III

(*Memoris igitur; Respice, quaesumus i Ipse nos tibi*); es troben expressions semblants en les pregàries II i IV.

[9] Cf. sant Cebrià, *Epístola* 63,13: CSEL 3,71.

[10] Sant Agustí, *De civitate Dei* 10,6: CCL 47,279.

[11] Sant Gregori Magne, *Dialog.* 4,61,1: SChr 265,202.

[12] *Missal Romà*, pregària eucarística III: *Repice, quaesumus i Ipse nos tibi*.

[13] Cf. Pius XII, carta encíclica *Mediator Dei*: DS 3850; Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, instrucció *Redemptionis sacramentum* 42.

[14] Cf. sant Josepmaria, *És Crist que passa* 87.

[15] Sant Josepmaria, *Forja* 69.

[16] Cf. Concili de Trento, *Doctrina sobre el santíssim sacrifici de la missa*, cap. 6: DS 1747; Concili II del Vaticà, decret *Presbyterorum ordinis* 13; Joan Pau II, enc. *Ecclesia de Eucharistia* 31; Benet XVI, exh. ap. *Sacramentum caritatis* 80.

[17] Aquesta identitat de fins es basa no sols en la intenció de l'Església que celebra, sinó sobretot en la presència sacramental del mateix Jesucrist: en ell encara són actuals i operatius els fins pels quals va oferir la vida al Pare (cf. Rm 8,34; He 7,25).

[18] L'aplicació de què parlem —es tracta d'una especial oració d'intercessió— no comporta cap automatisme en la salvació; a aquests fidels no els arriba la gràcia de manera mecànica, sinó segons la seva unió amb Déu per la fe, l'esperança i l'amor.

[19] Cf. CIC 945-958. Amb aquesta aplicació particular, el sacerdot

oficiant no exclou de les benediccions del sacrifici eucarístic els altres membres de l'Església, ni tampoc la humanitat sencera; simplement hi inclou alguns fidels d'una manera especial.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/resum-de-fe-
cristiana-20-leucaristia-2/](https://opusdei.org/ca/article/resum-de-fe-cristiana-20-leucaristia-2/) (03/04/2025)